

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112217000
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1112217000.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a JUDr. Magdalény Florekovej, v právnej veci žalobcu: H. V., W.. XX.X.XXXX F. Y., J. X/XX, zastúpený JUDr. Lubomírom Müllerom, euroadvokátom, Praha 5, Symfonická 1496/9, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné nám. 13, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 30.januára 2014 č.k. 21C/112/2012-74, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 25.000,-€ s úrokom z omeškania 9 % ročne od 8.5.2012 do zaplataenia, ako aj trovy konania v sume 2.589,69 €, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku (žalobca sa domáhal zaplataenia nemateriálnej ujmy v sume 50.000,-€ s príslušenstvom) žalobu zamietol dopĺňacím rozsudkom zo dňa 24.3.2004 č.k. 21C/112/2012 - 92.

1.1. V odôvodnení svojho vyhovujúceho rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca bol rozsudkom Vojenského obvodného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T 42/1985 zo dňa 16.4.1985 uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov nepodmienečne; vo výkone trestu, vrátane väzby bol od 19.2.1985 do 19.2.1987. Ďalším rozsudkom Vojenského obvodného súdu Banská Bystrica 3T 140/1989 zo dňa 8.12.1989 bol žalobca uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia v ozbrojených silách a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní najmenej dvoch rokov nepodmienečne, pričom žalobca bol vo väzbe od 25.10.1989 do 5.12.1989. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 1Nt 61/2010 zo dňa 29.11.2010 v znení uznesenia Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23Tos 47/2011 zo dňa 11.8.2011 bola vo vyššie Banská Bystrica boli zrušené. Následným uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1Tv 5/2011 zo dňa 13.9.2011 bolo trestné stíhanie žalobcu zastavené pre neprípustnosť. Z potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 7.11.2011 prvoinštančný súd zistil, že žalobca strávil vo výkone trestu odňatia slobody čas od 21.4.1983 do 21.4.1984, ďalej od 19.2.1985 do 19.2.1987 a vo väzbe čas od 25.10.1989 do 5.12.1989. Žalobca si uplatnil listom zo dňa 7.11.2011 u žalovaného nárok na odškodnenie, o.i. aj na priznanie náhrady nemateriálnej ujmy vo výške 50.000,-€, spolu s úrokom z omeškania odo dňa, kedy žalovanému uplynula 6-mesačná lehota na plnenie. Ministerstvo spravodlivosti SR listom zo dňa 20.8.2012 priznalo žalobcovi odškodnenie v sume 160,- € ako náhradu trov trestného konania, trov výkonu väzby a náhradu trov

výkonu trestu odňatia slobody. V časti o náhradu trov obhajoby v pôvodných trestných konaniach a o náhradu nemajetkovej ujmy žiadosti nevyhovel. Žalobcovi priznal tiež náhradu materiálnej škody vo výške 1.890,28 €.

1.2. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 1 ods. 1, 2, § 23 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 24 ods. 1, 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, § 27 ods. 1, 2, zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 1, § 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, ods. 2, § 10, zákona č. 58/1969 Zb., čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keď posudzoval nárok žalobcu ako náhradu za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku vykonania trestu odňatia slobody na žalobcu v trvaní 24 mesiacov a výkonu väzby v celkovej dĺžke 1 mesiac a 12 dní, na základe právoplatných rozhodnutí súdov, pričom v dôsledku obnovy konania boli výroky o vine a treste zrušené a následne trestné stíhanie vedené proti žalobcovi bolo zastavené. Skonštatoval, že rozhodnutie Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T 42/1985 zo dňa 16. 4. 1985 a rozhodnutie Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica č.k. 3T 140/1989 zo dňa 8. 12. 1989, spĺňajú charakter nezákonného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., pričom nárok na náhradu škody je v zmysle § 6 ods. 3 cit. zákona vylúčený, čo ale nie je prípad žalobcu. Zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii je špeciálnou úpravou vo vzťahu k zákonu č. 58/1969 Zb., nakoľko osobitne upravuje prípady poškodených osôb v súvislosti so zrušenými odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov týchto osôb, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávnym odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. Pri uplatňovaní nárokov na odškodnenie týchto osôb pritom zákon odkazuje na postup podľa zákona č. 58/1969 Zb. Ani jeden z uvedených predpisov neumožňoval poškodeným osobám domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami alebo nesprávnym úradným postupom. Ustálená judikatúra v súlade s ústavnokonformným a eurokonformným výkladom však pripúšťa právo poškodenej osoby na náhradu nemajetkovej ujmy, hoci jeho nárok je posudzovaný podľa predpisu, ktorý výslovne takýto nárok nepriznáva (zákon č. 58/1969 Zb.). Prvoinštančný súd vychádzajú z uvedeného názoru dospel k záveru, že tak ako osoby poškodené vadným pozbavením osobnej slobody uplatňujúce si nárok podľa zák. č. 58/1969 Zb., aj osoby uplatňujúce si nárok vzniknutý v zmysle zák. č. 119/1990 Zb. majú právo domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy, pričom analogicky uplatňoval právny názor vo veci nemajetkovej ujmy.

1.3. Súd prvej inštancie mal za to, že na danú vec treba aplikovať aj príslušné články Ústavy SR o ľudských právach a základných slobodách, ktoré sú súčasťou právneho poriadku SR ako aj príslušné ustanovenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ako aj čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) a vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 31. 5. 2007 sp. zn. 4Cdo 177/2005 (analogicky použitý na prípad vykonania trestu), v zmysle ktorého "Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ust. § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb." Najvyšší súd SR v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že "podstatnou otázkou pre rozhodnutia o uplatnenom nároku bola otázka, či v súvislosti so zodpovednosťou štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa § 5 zák. č. 58/1969 Zb. možno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyvolanej vo sfére osobnostných práv toho, na kom bola väzba vykonaná. Trestné stíhanie a v rámci neho i prípadný výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR. V zmysle čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. Podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 5. Podľa Judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pod škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie ako škoda materiálna, tak nemateriálna. Ustanovenie § 5 zák. č. 58/1969 Zb. zakladá zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe, uväznenie

alebo iné pozbavenie slobody. Subjektmi tejto zodpovednosti sú štát na jednej strane a na druhej strane ten, na kom bola väzba (uväznenie) vykonaná. Podmienkami tejto zodpovednosti sú rozhodnutia o väzbe (o treste odňatia slobody), škoda a príčinná súvislosť s nimi. Predpokladom zodpovednosti je skutočnosť, že voči tomu, na kom bola väzba (trest odňatia slobody) vykonaná, bolo trestné stíhanie zastavené, alebo bol oslobodený spod obžaloby." Súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru, že výklad zákona č. 58/1969 Zb. a teda aj zákona č. 119/1990 Zb. je potrebné smerovať tak, aby bol tento konformný s Ústavou SR a teda, že pod pojmom náhrada škody treba rozumieť aj škodu vo forme nemajetkovej ujmy. Nepripustením možnosti odškodnenia nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a vzatí do väzby podľa zák. č. 58/1969 Zb., by došlo k situácii, že by poškodené osoby, ktorým škoda vznikla z tohto dôvodu pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z. boli oproti osobám, ktorým škoda vznikla z toho istého dôvodu, avšak už za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. (ktorý náhradu nemajetkovej ujmy už upravuje), znevýhodnené a nedošlo by u nich k odškodneniu nemajetkovej ujmy, ktorá im preukázateľne vznikla. Súd prvej inštancie na základe vyššie uvedeného uzavrel, že je daný právny nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutia, ktorými bol žalobca odsúdený k trestu odňatia slobody.

1.4. Prvoinštančný súd ďalej dospel k záveru, že v prípade uplatňovania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné v konaní preukázať závažnosť ujmy a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, príp. v spoločenskom uplatnení, príp. ďalších skutočností, a to predovšetkým z dôvodu ustálenia výšky takejto peňažnej náhrady. Súd môže peňažné zadosťučinenie priznať iba v prípade, ak dospeje k záveru, že v konkrétnom prípade došlo ku skutočnému závažnému následku na poškodenom a tento zásah má značnú intenzitu, pričom dôkazné bremeno je na žalobcovi. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v uvedenom smere preukázal závažnosť ujmy ako aj následkov, ktoré vznikli žalobcovi ako poškodenému. Hoci samotná skutočnosť, že na žalobcovi bol vykonaný trest odňatia slobody (ako aj väzba), znamenala intenzívny zásah do života žalobcu, podstatnú mieru zásahu predstavovala aj hrozba, že žalobca bude naďalej opakovane odsúdený, nakoľko posledný rozsudok za rovnaký trestný čin bol v poradí tretím, ktorým bol odsúdený na trest odňatia slobody a pri opakovanom doručovaní povolávacieho rozkazu bolo možné dôvodne predpokladať, že opakované odsúdenie za rovnaký trestný čin bude trvať až do skončenia brannej povinnosti žalobcu. Ako vyplynulo z výpovede žalobcu, odňatie slobody vážnym spôsobom ovplyvnilo jeho fyzický a psychický stav (schudol na 50 kg, mal žalúdočné vredy, trvalo dva roky po návrate z väzenia, kým bol schopný jesť normálnu stravu), zaobchádzanie vo väznici na neho zle pôsobilo. Počas celého obdobia išlo v jeho prípade o systematický a neustály tlak zo strany vojenskej správy, prenasledovanie, doručovanie povolávacieho rozkazu aj v noci počas návratu z pracovnej cesty, prípadne v čase, keď bol vo väzení a odpykával si trest odňatia slobody za nenastúpenie služby v ozbrojených silách, neumožnenie vykonania náhrady za vojenskú službu absolvovaním 10-ročného pracovného pomeru v bani. V posudzovanom prípade ujmy, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku výkonu trestu odňatia slobody a výkonu väzby a s tým spojené traumatizujúce a dôstojnosť znižujúce pocity, ktoré žalobca prežil, s priamym dopadom na jeho rodinný život a najbližších, možno odstrániť iba priznaním nemajetkovej ujmy. K určeniu výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie dospel voľnou úvahou, pričom zároveň prihliadal na ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. V konaní mal teda za preukázané, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, ktorý mal dôsledok v znížení jeho dôstojnosti, v negatívnom dopade na jeho súkromný život, v psychických útrapách a to v takej výške, ktorú súd považoval za adekvátne následkom spôsobeným nezákonným rozhodnutím so zreteľom na všetky skutočnosti a okolnosti, ktoré vyšli v tomto konaní najavo a ktorú tak v sume 25.000,- € považoval za primeranú. Vo zvyšku uplatnenej nemajetkovej ujmy prvoinštančný súd žalobu zamietol (dopĺňacím rozsudkom).

1.5. O úrokoch z omeškania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 20 zákona č. 58/1969 Zb. Keďže zákon č. 58/1969 Zb. a rovnako ani zákon č. 514/2003 Z.z. splatnosť pohľadávky na náhradu škody neustanovujú, použil súd prvej inštancie úpravu splatnosti podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ktorý ustanovuje, že ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvej dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Žalobca požadoval zaplatenie úrokov z omeškania odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6-mesačnej lehoty od podania žiadosti o odškodnenie. Žalovaný bol požiadaný o plnenie dňa 7.11.2011, do omeškania sa tak dostal dňa 8.5.2012, t.j. prvý deň po dni, kedy mu uplynula lehota na plnenie; súd prvej inštancie ho zaviazal na zaplatenie 9 % úroku z omeškania ročne.

1.6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania, hoci mal v konaní úspech len čiastočný, s odôvodnením, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Náhrada trov konania spočíva v trovách právneho zastúpenia celkom vo výške 2.566,19€ a v cestovných nákladoch vo výške 23,50 (odmena za jeden úkon právnej služby á 419,94€, počítaná z hodnoty 25.000,-€, za celkom 6 úkonov právnej služby : prevzatie a príprava zastúpenia, 3 x písomné podanie na súd a účasť na pojednávaní dňa 5.12.2013 a dňa 30.1.2014, ako aj režijný paušál 3 x 7,63€, 2 x 7,81€ a 1 x 8,04€).

2. Proti rozsudku v celom rozsahu (t.j. proti výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 25.000,- € s príslušenstvom a výroku o trovách konania) podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý žiadal aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Trval na tom, že zákon č. 119/1990 Zb. bol konštruovaný tak, aby štát spoločensky rehabilitoval osoby trestne stíhané v bývalom režime, pričom týmto osobám sa malo poskytnúť primerané hmotné odškodnenie. Žalobcom požadované odškodnenie nemajetkovej ujmy citovaný zákon nijakým spôsobom neupravuje a je potrebné predpokladať, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by takýto nárok poškodeného v zákone výslovne upravený. Dodal, že do 31.12.2005 bola vojenská služba povinná a odmietnutie služby v ozbrojených silách napĺňalo skutkovú podstatu trestného činu, t.j. trestné stíhanie bolo v súlade s vtedy platným právnym poriadkom. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.11.2011 č.k. 8Co/85/2011-9, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok, ktorým súd prvej inštancie v analogickej veci žalobu zamietol. Žalovaný namietal, že ani zákon č. 58/1969 Zb. ani zákon č. 119/1990 Zb. neupravujú odškodnenie nemajetkovej ujmy. Právny titul na priznanie nemajetkovej ujmy nie je daný ani čl. 46 ods. 3 Ústavy SR ani Listinou základných ľudských práv a slobôd a takýto nárok mu nemožno priznať ani na základe čl. 5 ods.5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobcovi bolo vyplatené a priznané odškodnenie vo výške 1.890,28 € titulom náhrady majetkovej ujmy v súvislosti s trestným konaním, výkonom väzby a výkonom trestu. Krajský súd v citovanom rozhodnutí v súvislosti s absenciou právneho základu pre priznanie žalobcom nárokovanej nemajetkovej ujmy uviedol, že všeobecný súd nemôže neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznávať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, ako tie, ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým alebo právnickým osobám, pretože by tým neprípustne prekročil hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzené v Ústave SR. Judikatúra českých súdov pre slovenské súdy nie je záväzná a analogická právna vec nebola doposiaľ riešená žiadnym rozhodnutím Najvyššieho súdu SR alebo Ústavného súdu SR. Vzhľadom na uvedené zastal názor, že súd prvej inštancie v danom prípade rozhodoval nad rámec zákona, a keď mu priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, priznal mu viac práv než na aké má nárok.

2.1. Pre prípad, že by sa odvolací súd nestotožnil s jeho predchádzajúcou argumentáciou, namietal aj nedostatočne zistený skutkový stav veci, keď súd nemôže priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bez toho, aby mal v konaní preukázané splnenie ďalších predpokladov nároku a to vznik nemajetkovej ujmy a jej výšku, ako aj priamu príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom tvrdenej nemajetkovej ujmy. Pokiaľ prvoinštančný súd dospel k záveru, že nemajetková ujma žalobcovi spôsobená bola a to v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, je potrebné, aby takýto záver a najmä výšku nemajetkovej ujmy náležite odôvodnil. Vytýkal súdu prvej inštancie, že sa v odôvodnení svojho rozsudku nevysporiadal s otázkou primeranosti výšky nemajetkovej ujmy a že jeho rozhodnutie nenapĺňa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Osobitne namietal neprimeranosť výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Účelom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je obohatenie sa poškodeného o premrštené finančné čiastky, ale je ním primerané vyváženie konkrétnej a preukázanej nemajetkovej ujmy, teda satisfakčná funkcia priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu možno priznať aj citeľnú sumu, nemožno však priznávať neprimerané či premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohateniu a ktoré by napr. pri porovnaní odškodnenia zásahu do práva na ochranu osobnosti s odškodňovaním zásahov do iných základných práv zaručených ústavou mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napr. na zdraví či dokonca na živote) bagatelizovať.

2.2. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že ust. § 136 O.s.p. je potrebné v súčasných podmienkach vykladať jednak v súvislosti a kontexte s inými právnymi predpismi, kde je nárok na nemajetkovú ujmu, resp. spôsob jej výpočtu daný priamo zo zákona a jednak so zaužívanou rozhodovacou pracou súdov v podmienkach SR. V opačnom prípade by mohlo dôjsť k situácii, kedy by aplikáciou ust. § 136 O.s.p.

za nemajetkovú ujmu vo väčšom rozsahu bola priznaná výška peňažnej čiastky, ktorá je nižšia, ako v prípade menej závažnej nemajetkovej ujmy. Ujma za stratu na živote v súčasnej hierarchii spoločenských hodnôt nemôže byť odškodňovaná nižšou sumou, ako ujma na povesti občana. Svoje odvolanie podporil tiež poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/37/2012 zo dňa 31.7.2012, v ktorom NS SR vyslovil názor, že i keď ust. čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd pokiaľ ide o spôsob a rozsah odškodnenia neobsahuje žiadne hľadiská, jeho ustanovenie obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje aplikáciu tohto pojmu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu a výklad tohto pojmu vo svetle týchto skutkových okolností. Neurčité právne pojmy nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Ďalej poukazoval na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II č.k. 50C/100/2007, kedy za spôsobenú smrť dieťaťa bola rodičom priznaná nemajetková ujma vo výške 500.000,- Sk (16.596,- €). Argumentoval tiež ust. § 5 ods. 1 zák. č. 215/2006 Z.z., podľa ktorého patrí poškodenému nemajetková ujma v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy (cca 16.885,- €), ak bola trestným činom spôsobená smrť. Na základe bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia sa za závažné škody na zdraví, spôsobujúce trvalú invaliditu, priznávajú náhrady v súčasných podmienkach zriedka vyššie ako je 10.000,- €. Žalovaný tiež poukazoval na judikatúru ESLP v prípade Rosselet-Christ v. Slovenská republika, kde bola sťažovateľke ako náhrada nemajetkovej ujmy za výkon nezákonnej väzby priznaná suma 5.400,- €. V prípade Michalko v. Slovenská republika bola sťažovateľovi za obdobných okolností ako v predchádzajúcom prípade priznaná nemajetková ujma vo výške 7.000,- €.

3. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov konania. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného v odvolaní, že konanie žalobcu naplnilo skutkovú podstatu trestného činu a teda že trestné stíhanie bolo v súlade s vtedy platným právnym poriadkom. Pokiaľ žalovaný namieta, že zákon č. 119/1990 Zb. a ani zákon č. 58/1969 Zb. neupravujú odškodnenie nemajetkovej ujmy, k tomu uviedol, že žiadne konanie na základe zák. č. 119/1990 Zb. neprebiehalo, preto je právna úprava v tomto zákone pre prejednávajúcu právnu vec irelevantná. Zákon č. 58/1969 Zb. náhradu nemajetkovej ujmy nijako nevylučuje. Nesúhlasil s názorom žalovaného, že právny titul pre priznanie nároku na nemajetkovú ujmu nedáva ani čl. 46 ods. 3 Ústavy SR ani Listina základných práv a slobôd, ani čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Toto tvrdenie však nemá žiadny základ, pretože práve tieto ustanovenia základ pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy dávajú, a to aj vo vzťahu k zákonu č. 58/1969 Zb., ako to preukazujú nálezy Ústavného súdu ČR zo dňa 13.7.2006 sp. zn. I.ÚS 85/04, tiež zo dňa 11.10.2006 sp. zn. IV. ÚS 428/05. Žalovaný tvrdí, že judikatúra českých súdov pre slovenské súdy nie je záväzná, k čomu dodal, že žiadna priama záväznosť síce daná nie je, avšak podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.8.2009 sp. zn. 4So 143/2008 vo veci R. Q. je neprijateľné, aby zákony prijaté v dobe spoločného československého štátu boli vykladané v Českej republike v prospech poškodených a v Slovenskej republike v ich neprospech. Výklad zákona totiž nesmie diskriminovať akéhokoľvek poškodeného na území nástupníckych štátov, a to aj s prihliadnutím na Chartu základných práv Európskej únie. Ak žalovaný tvrdí, že "analogická právna vec nebola doposiaľ riešená rozhodnutím Najvyššieho súdu SR alebo Ústavného súdu SR.", tak k tomu uviedol, že aj keby to zodpovedalo skutočnosti, samo o sebe to nepredstavuje problém, vzhľadom na bohatú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Jej súhrnný prehľad obsahuje napr. nález Ústavného súdu ČR z 4. 11. 2013 sp. zn. IV.ÚS 500/13 vo veci E. T..

3.1. K námietke žalovaného, že výšku nemajetkovej ujmy neodôvodnil náležitým spôsobom, uviedol, že podľa jeho názoru prvoinštančný súd vo veci vykonal dôkladné dokazovanie (vrátane jeho výsluchu) a svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil. Žalovaný vytýkal súdu prvej inštancie, že sa nezaoberal skúmaním dôveryhodnosti a relevantnosti skutkových tvrdení z jeho strany, avšak žalovaný nešpecifikoval, čo by malo byť nedôveryhodné či nerelevantné. K tvrdeniam žalovaného, že v kauze Rosselet-Christ v. Slovenská republika bola ESLP priznaná poškodenej náhrada nemajetkovej ujmy iba vo výške 5.400,- €, uviedol, že tieto prípady nemožno porovnávať, nakoľko p. Rosselet-Christ bola priznaná náhrada iba za neprimeranú dĺžku väzby; prípad Rosselet-Christ v dobe rozhodovania ESLP ešte nebol meritórne rozhodnutý; naopak žalobca preukázal, že bol po celú dobu vo väzení nevinne. Žalovaný tiež argumentoval prípadom Michalko v. Slovenská republika, v ktorom bola poškodenému zo strany ESLP priznaná náhrada nemajetkovej ujmy iba vo výške 7.000,- €. Avšak aj v tomto prípade sa riešila neprimeranosť pri uvalení a predĺžovaní väzby, bez toho, aby sa riešila otázka, či sa dotyčná osoba dopustila nezákonného konania, z ktorého bola obvinená. Ani tento prípad preto nemožno porovnávať s jeho prípadom. Prípadmi, ktoré možno porovnávať s jeho prípadom sú Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku, kde ESLP v rozsudku zo dňa 29.5.1997 priznal náhradu zodpovedajúcu sume 34.500,- € za 13 mesiacov nezákonného väznenia, resp. 31.500,- € za 12 mesiacov nezákonného

väznenia. Pre porovnanie - žalobca bol väznený 25 mesiacov a bolo mu priznaných 25.000,- €, t.j. oveľa nižšie zadosťučinenie. Žalobca poukazoval na ďalšie rozsudky Mestského súdu Praha, ktorými bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy slovenským občanom, ktorí boli neoprávnene väznení z rovnakého dôvodu ako o a to rozsudok zo dňa 28.3.2013 č.k. 29Co/4/2013-79 vo veci Š. V. (za 36 mesiacov väznenia cca 36.900,- €), zo dňa 10.4.2014 č.k. 29Co/57/2014-144 vo veci N. U. (za 26 mesiacov väznenia cca 28.900,- €).

3.2. Žalovaný vo svojom odvolaní argumentoval tiež rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.11.2011 č.k. 8Co 85/2011 - 92 vo veci R. F.. Avšak tento rozsudok neprešiel dovolaním ani testom ústavnosti pred Ústavným súdom SR, pretože R. F. nemal vo svojich 90 rokoch sily na pokračovanie 20-ročného sporu a uspokojil sa so zadosťučinením vo výške 100.000,- Sk, ktoré mu poskytol Ústavný súd SR vo svojom náleze zo dňa 22.3.2007 č.k. I.ÚS 373/06-28. Žalobca zároveň poukázal na to, že právne názory obsiahnuté v uvedenom rozhodnutí boli prekonané napr. nálezmi ÚS ČR zo dňa 23. 5. 2012 sp. zn. I.ÚS 3438/11 vo veci U. O.; zo dňa 4. 3. 2013 sp. zn. IV.ÚS 3439/11 vo veci K. O.; zo dňa 30. 4. 2013 sp. zn. IV. ÚS 662/12 vo veci T. Z.; zo dňa 30. 5. 2013 sp. zn. II. ÚS 4487/12 vo veci T. S., tiež odvolacími rozsudkami Mestského súdu v Prahe zo dňa 18. 4. 2012 č. k. 69Co 496/2011 - 26 vo veci X. Y., zo dňa 3. 4. 2013 č.k. 39Co 424/2012 - 36 v spojení s opravným uznesením zo dňa 3. 4. 2013 č.k. 39Co 424/2012 - 41 vo veci F. Á.; zo dňa 17. 4. 2013 č.k. 72Co 72/2013 - 39 vo veci K. F. a zo dňa 13. 6. 2013 sp. zn. 29Co 70/2013 vo veci C. Q..

4. Žalovaný nevyužil svoje právo a repliku k vyjadreniu žalobcu nepodal.

5. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudkom č.k. 9 Co 344/2014-120 zo dňa 9.6.2016 (v poradí prvým) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania, a to trovy právneho zastúpenia v sume 427,98 €, k rukám JUDr. Lubomíra Müllera, euroadvokáta v Prahe 5, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

5.1. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie na podklade vykonaného dokazovania riadne zistil skutkový stav veci, správne ju právne posúdil a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil. Odvolací súd sa s jeho dôvodmi stotožnil, pričom zohľadnil tiež existenciu reálnej hrozby, že žalobca bude aj v budúcnosti za rovnaký trestný čin naďalej opakovane odsudzovaný a že k naplneniu tejto hrozby nedošlo len vďaka zmenám spoločenských pomerov. Súdom prvej inštancie určenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd považoval za primeranú následkom, ktorým bol žalobca vystavený a s ktorými sa musel vo svojom živote vyrovnávať.

6. Na základe dovolania žalovaného Najvyšší súd SR ako súd dovolací Uznesením č.k. 3Cdo 19/2017 zo dňa 13.9.2018 (v poradí prvým) zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. júna 2016 sp. zn. 9Co/344/2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že náležité odôvodnenie, prečo v žalobcovom prípade bolo možné aplikovať Dohovor má pre rozhodnutie kľúčový význam. Napriek zásadnému významu tohto vysvetlenia sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku k danej otázke bližšie nevyjadril. Tým porušil procesnú povinnosť odvolacieho súdu vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozsudku s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie (ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie), ako aj s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 C.s.p.). Pokiaľ sa odvolací súd v danom prípade náležite nevyrovnal s otázkou možnosti aplikácie Dohovoru na prípad zásahu do práv žalobcu (čo znamenalo bez adekvátnej odpovede na podstatnú odvolaciu námietku) a bez ďalšieho prijal záver o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ide o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu R 2/2016. Procesná nesprávnosť takej intenzity zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a zároveň odôvodňuje záver o opodstatnenosti podaného dovolania (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

7. Písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 17.1.2019 žalobca uviedol, že povaha sporu je v súčasnosti iná ako v dobe kedy podával žalobu. V súčasnosti nejde o to či sa na vec vzťahuje či nevzťahuje ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd alebo iný predpis umožňujúci náhradu nemajetkovej ujmy. V súčasnosti ide o situáciu, keď štát zadosťučinenie za utrpené príkoria na základe právoplatného rozsudku vyplatí a teraz sa rovnaký štát zastúpený žalovaným

domáha toho, aby takto vyplatené odškodnenie musel žalobca vrátiť. Rovnaké situácie riešil Ústavný súd ČR vo svojich nálezoch zo dňa 15.4.2015 sp. zn. I. ÚS 819/15 vo veci C. I., zo dňa 11.8.2015 sp. zn. I.ÚS 723/15 vo veci F. Á., zo dňa 10.10.2017 sp. zn. II.ÚS 859/15 vo veci N. U.. Vzhľadom na uvedené žalobca žiadal aby odvolací súd nebral so žalobcom „nedôstojnú hru na sklamanú nádej“ a rozhodol rovnako ako vo svojom rozsudku zo dňa 30.1.2014.

8. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudkom z 18. apríla 2019 č.k. 9Co/10/2019-199 (v poradí druhým) po zrušení jeho rozsudku z 9. júna 2016 sp. zn. 9Co/344/2014 a po vrátení veci Najvyšším súdom SR rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil ako vo výroku vecne správny aj keď z iných dôvodov a zároveň rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%.

8.1. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie je potrebné potvrdiť z iných dôvodov. Uviedol, že obdobné situácie, kedy štát priznanú náhradu nemajetkovej ujmy na základe zákona č. 119/1990 Zb. o súdnych rehabilitáciách poškodeným osobám na základe právoplatného rozsudku vyplatil a následne sa domáhal od týchto osôb, aby vyplatené odškodnenia vrátili riešil Ústavný súd ČR a to vo svojich nálezoch z 15. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 819/15, z 11. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 723/15 a z 10. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 859/15. Ústavný súd ČR vo všetkých týchto citovaných nálezoch poukázal na stanovisko pléna Ústavného súdu ČR z 25. novembra 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14, ktorý vo výroku I. rozhodol, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre ČR (rovnako aj pre SR) záväzný (t. j. od 18. marca 1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. Vo výroku II. vyslovil, že tento právny názor sa neuplatní v prípade, kedy žaloba na zaplatenie zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola podaná ešte pred prijatím tohto stanoviska. Ďalej Ústavný súd ČR v týchto nálezoch uviedol, že nároky jednotlivcov, ktorí v dobe neslobody odmietli z dôvodu náboženského či obdobného presvedčenia nastúpiť na vojenskú službu a boli preto v dobe neslobody nespravodlivo odsúdení a uväznení, ktoré boli uplatnené pred vydaním stanoviska pléna Ústavného súdu ČR; je treba brať rovnako vážne ako tie, ktoré boli pred vydaním stanoviska aj rozhodnuté a to i z hľadiska výšky odškodnenia. Je preto namieste tým jednotlivcom, ktorí svoje nároky uplatnili pred vydaním citovaného stanoviska, priznať i primerané odškodnenia v peniazoch a to vo výške zodpovedajúcej tomu, akoby sa na ich nespravodlivé väznenia vzťahoval článok 5 ods. 5 Dohovoru. Odvolací súd si závery v nálezoch Ústavného súdu ČR osvojil, keď vychádzal tiež z toho, že účelom zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdomi v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. Odvolací súd zastáva názor, že k nárokom poškodených osôb je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v súdnom konaní prípadne nedošlo k ďalšej krivde. Odvolací súd vzhľadom na závery Ústavného súdu ČR má za to, že je v súlade s princípmi všeobecnej spravodlivosti, aby tieto legitímne očakávania žalobcu ako obeť komunistického režimu nesklamal, keďže žalobcovi bola vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy skôr ako bolo prijaté Stanovisko č. 1/2017, ktorým odvolací súd uznal chybnosť svojho doterajšieho výkladu. Odvolací súd vzhľadom na uvedené v súlade s Ústavným súdom ČR zastáva názor, že je lepšie, keď neskoršie uznanú výkladovú chybu v prospech obetí komunistického režimu zaplatia prostriedky štátneho rozpočtu, akoby mali tieto obeť pocít, že s nimi štátne orgány demokratického štátu hrajú nedôstojnú hru na sklamanú nádej.

9. Na základe dovolania žalovaného Najvyšší súd SR ako súd dovolací Uznesením sp. zn. 3Cdo/172/2019 zo dňa 27.10.2021 (v poradí druhým) zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2019 č.k. 9Co/10/2019-199 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9.2. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd okrem iného uviedol, že odvolací súd nezoznámil strany so svojím odlišným právnym názorom a nedal im príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Strany tak nevedeli, že odvolací súd bude na vec nazerať inak a nemohli tomu prispôbiť svoje právne a skutkové námietky. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie odvolací súd založil svoje

rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom odvolatelia v danej procesnej situácii nemali možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Zo spisu totiž nevyplýva, že by odvolací súd postupoval podľa § 382 C.s.p., že by si splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z tohto ustanovenia, čím porušil právo strany na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 C.s.p. je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo žalovanému uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p. (teraz § 420 písm. f/ C.s.p.), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015). Vzhľadom na to sa dovolací súd ani v preskúmvanej veci nezaoberal ďalšou dovolacou argumentáciou žalovaného.

10. Písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 10.2.2022 podal žalovaný vyjadrenie k veci, v ktorom popísal doterajší priebeh konania a uviedol, že s ohľadom na závery vyplývajúce z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.04.2019, č. k. 9Co/10/2019-199 v bodoch 11, 11.1.-11.3, mal za to, že v konaní nie je sporné, že žalobcovi nevznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s obmedzením jeho osobnej slobody, či už podľa Dohovoru, alebo akejkoľvek inej medzinárodnoprávnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, či vnútroštátneho predpisu. Vzhľadom na uvedené sa k danej právnej otázke ďalej nebude vyjadrovať a má za to, že spornou naďalej ostáva otázka, či by žalovaný mal, resp. nemal nárok na vrátenie priznaného odškodnenia od žalobcu, resp. či by žalobca mal právoplatne priznané odškodnenie vrátiť. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.04.2019, č. k. 9Co/10/2019-199 vyplýva, že odvolací súd svoju argumentáciu podporil nálezom Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14 zo dňa 25.11.2014, konkrétne jeho II. výrokom, jeho závery aplikoval na prípad žalobcu a dospel k záveru, že s ohľadom na skutočnosť, že žalobcovi bola právoplatne priznaná a vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy skôr ako došlo k prijatiu stanoviska č. 1/2017 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01.03.2017, nemožno od žalobcu požadovať vrátenie už vyplatenej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže takýto postup by nebol v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti.

10.1. Žalovaný zastáva názor, že takýto výklad je právne neudržateľný, keďže v podmienkach Českej republiky uvedený plenárny nález Ústavného súdu ČR priniesol zásadnú zmenu rozhodovacej činnosti, keď v predchádzajúcom období samotný Ústavný súd ČR mal presne opačnú ustálenú rozhodovaciu prax a teda prijal predpoklad, že existuje ohraničený okruh osôb, ktoré si v dôsledku takto ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu ČR uplatňovali svoje nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, a teda s ohľadom na dlhoročnú súdnu prax mohli mať poškodení legitímne očakávania úspešnosti svojich uplatnených nárokov. Situácia v Slovenskej republike však je diametrálne odlišná, keďže neexistuje obdobná rozhodovacia prax Ústavného súdu SR ani Najvyššieho súdu SR, dokonca v tu prejednávanej veci ide o prvý a doposiaľ jediný prípad, kedy bola právoplatne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti so zásahom do osobnej slobody, ku ktorej došlo pred ratifikáciou Dohovoru, a teda žiadateľ nemohol mať legitímne očakávania, že bude v konaní úspešný. Prijatie stanoviska č. 1/2017 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01.03.2017 bolo reakciou na práve vzniknutý výkladový rozpor s doterajšou rozhodovacou praxou. Za tohto stavu neexistuje žiaden dôvod, pre ktorý by v súlade so všeobecne chápanou ideou spravodlivosti bolo potrebné hľadať riešenie, pri ktorom žalobca nebude povinný vrátiť poskytnuté plnenie na základe predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia v tejto veci. Práve naopak, žalovaný je toho názoru, že ak by odvolací súd opätovne potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, práve takýto postup by nebol v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti. Takýmto postupom by „ukrátil“ všetkých ostatných žiadateľov o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 119/1990 Zb. o možnosť „legitímneho očakávania“, že sa aj ich krivda bude odškodňovať totožne, ako je to aktuálne v prípade žalobcu. Žalobca je jediný, komu bola na súdoch Slovenskej republiky priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom rehabilitačného rozhodnutia podľa zákona č. 119/1990 Zb., a to dokonca za stavu, že v tomto konaní Najvyšší súd

SR i Krajský súd v Bratislave vo svojich rozhodnutiach jednoznačne ustáli, že mu takýto nárok nepatrí. Žalovaný upozornil na skutočnosť, že žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu upovedomil o skutočnosti, že v prípade úspešnosti podaného dovolania si bude od žalobcu nárokovať vrátenie poukázaných finančných prostriedkov. Vzhľadom na uvedené nemôže aktuálny postoj žalovaného nijakým spôsobom narúšať „legitímne očakávania“ žalobcu.

10.2. Žalovaný tiež uviedol, že okrem náhrady nemajetkovej ujmy bol zaviazaná uhradiť aj úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 25.000,- € od 08.05.2012 do zaplatenia. Samotná výška uhradeného príslušenstva v prípade žalobcu predstavovala sumu 9.684,25 €. Žalovaný odmieta, že by žalobcovi takýto nárok vznikol, čo namietal aj počas prvoinštančného konania aj počas konania o dovolaní, nakoľko z ustálenej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR vyplýva, že priznanie náhrady nemateriálnej ujmy nie je možné vnímať ako automatické a samotná výška takto priznanej náhrady závisí od úvahy súdu, teda je vylúčené, aby sa márnym uplynutím lehoty na predbežné prerokovanie žiadosti žalovaná dostala do omeškania. Postoj odvolacieho súdu, že v záujme „všeobecnej spravodlivosti“ prináleží žalobcovi aj príslušenstvo k náhrade už aj tak nedôvodnej nemajetkovej ujmy, ktoré je navyše v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR považuje žalovaný za právne neudržateľný. Žalovaný dodal, že k úhrade pristúpil aj z dôvodu hospodárnosti, keďže jej bola uložená povinnosť zaplatiť aj úroky z omeškania a taktiež z dôvodu zamedzenia prípadného exekučného konania, keďže žalobca, resp. jeho právny zástupca sa aktívne dožadoval vyplatenia priznaného nároku okamžite po doručení rozsudku Krajského súdu v Bratislave. Vzhľadom všetky uvedené skutočnosti má žalovaný za to, že žalobca nemohol mať legitímne očakávania úspešného výsledku v tu prejednávanej veci, zároveň bol s možnosťou vzniku povinnosti vrátiť poskytnuté plnenie v prípade úspechu v dovolacom konaní vopred oboznámený krátko po úhrade predmetných finančných prostriedkov a nemôže byť na ťarchu žalovaného j, že postupovala v súlade so zákonom a pristúpila k plneniu na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia.

11. Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok platného a účinného od 1.7.2016 / ďalej len „C.s.p.“/ ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací po vrátení veci dovolacím súdom preskúmal a prejednal vec v napadnutom rozsahu podľa § 380 ods. 1 C.s.p. na odvolacom pojednávaní dňa 24.2.2022 na ktorom v zmysle § 204 C.s.p. a § 384 ods. 2 C.s.p. doplnil dokazovanie čítaním listinných dôkazov a to v nálezov Ústavného súdu ČR z 15. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 819/15, z 11. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 723/15 a z 10. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 859/15 a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je treba v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť ako vo výroku vecne správne aj keď z iných dôvodov.

13. Odvolací súd vzhľadom na právny záver vyslovený v uznesení NS SR sp. zn. 3Cdo/172/2019 zo dňa 27.10.2021 (pozri odsek 9.2.) na odvolacom pojednávaní dňa 24.2.2022 uviedol v rámci predbežného právneho posúdenia veci v zmysle § 181 ods. 2 C.s.p., že vec bude posudzovať aj vzhľadom na právne závery vyslovené v nálezoch Ústavného súdu ČR z 15. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 819/15, z 11. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 723/15 a z 10. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 859/15 kde sa riešili obdobné situácie, kedy štát priznanú náhradu nemajetkovej ujmy na základe zákona č. 119/1990 Zb. o súdnych rehabilitáciách poškodeným osobám na základe právoplatného rozsudku vyplatil a následne sa domáhal od týchto osôb, aby vyplatené odškodnenia vrátili. Odvolací súd tiež uviedol, že vzhľadom na závery Ústavného súdu ČR má za to, že je v súlade s princípmi všeobecnej spravodlivosti, aby tieto legitímne očakávania žalobcu ako obeť komunistického režimu nesklamal, keďže žalobcovi bola vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy skôr odvolací súd uznal chybnosť svojho doterajšieho výkladu. Odvolací súd vzhľadom na vyslovený názor, poučil v tomto zmysle s poukazom na ustanovenie § 382 C.s.p. strany sporu, a predseda senátu vyzval strany sporu aby sa k tomuto vyjadrili.

13.1. Žalobca poukázal na právne závery vyslovené v spomínaných rozhodnutiach Ústavného súdu ČR na ktorých aj naďalej trval. Uviedol, že nevidí dôvod aby sa odvolací súd odchýlil od týchto záverov z ktorých vychádzal vo svojom rozsudku zo dňa 18.04.2019, č. k. 9Co/10/2019-199 keď ani Najvyšší súd SR ako súd dovolací sa k vecnej stránke vo svojom zrušujúcom uznesení nevyjadril.

13.2. Žalovaný uviedol, že aplikovať právne závery Ústavného súdu ČR na prejednávany prípad nie je možné. Ak odvolací súd vo svojom v poradí druhom rozsudku dospel k záveru, že s ohľadom

na skutočnosť, že žalobcovi bola právoplatne priznaná a vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy skôr ako došlo k prijatiu stanoviska č. 1/2017 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01.03.2017, nemožno od žalobcu požadovať vrátenie už vyplatenej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže takýto postup by nebol v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti je takýto výklad právne neudržateľný. Žalovaný tiež poukázal na argumentáciu vo svojom písomnom podaní, ktoré bolo doručené odvolaciemu súdu dňa 10.2.2022 na ktorej zotrval.

14. Odvolací súd aj napriek argumentácii žalovaného má zato, že nevidí dôvod odchyliť sa od svojich právnych záverov vyslovených vo svojom v poradí druhom rozsudku zo dňa 18.04.2019, č. k. 9Co/10/2019-199 a že je potrebné napadnutý rozsudok ako vo výroku vecne správny potvrdiť aj keď z iných nasledovných dôvodov.

15. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav vec (pozri odsek 1.1.), keď tieto skutkové zistenia ani sporné neboli, ale pri rozhodovaní náhrady nemajetkovej ujmy vec nesprávne právne posúdil, keď žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na príslušné ustanovenia zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

16. Odvolací súd opätovne v prvom rade poukazuje nato, že od vydania napadnutého rozsudku zo dňa 24.3.2014, resp. rozsudku odvolacieho súdu č.k. 9Co/344/2014-120 zo dňa 9.6.2016 Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave na svojom rokovaní dňa 1.3.2017 v zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijalo vzhľadom na výkladové rozdiely právoplatných rozhodnutí senátov 3Co, 4Co, 8Co, 9Co, 14Co k otázke právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. a jej vzťah k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 119/1990 Zb. a k otázke priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov prijalo Stanovisko č. 1/2017 podľa ktorého: "Zo všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a špeciálnom (lex specialis derogat generali) jednoznačne vyplýva, že ak sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú. Znamená to, že pre osoby, ktoré podľa zákona č. 119/1990 Zb. sú osobami oprávnenými žiadať odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov vo vzťahu medzi nimi a štátom zvláštna právna úprava, bez ohľadu nato, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré sa zákon č. 119/1990 Zb. vzťahuje, sa teda nemožno proti štátu domáhať iných či ďalších nárokov, ako tých, ktoré tento zákon upravuje. Napriek tomu, že ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice deľby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre SR (záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný."

16.1. Odvolací súd ďalej poukazuje aj vzhľadom na toto stanovisko na to, že v zmysle § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie zahŕňa najmä: a/ náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83,- €, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov, b/ náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov, c/ náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 €, výkonu väzby vo výške 20,-€ za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5,-€ za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov, d/ náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní, e/ náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia. Odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe ust. 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. (ktoré je predmetom daného konania) však nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na snahu štátu zákonom č. 119/1990

Zb. rehabilitovať v ňom uvedené osoby a primerane ich odškodniť. Účelom tohto zákona bolo najmä zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V uvedenom kontexte je potrebné vychádzať z toho, že hoci primerané hmotné odškodnenie má nezanedbateľnú materiálnu stránku, ide skôr o symbolické odškodnenie, ktoré nadväzuje na základné zadostučinenie morálne. Žalobcom uplatnené odškodnenie nemajetkovej ujmy tento zákon nijako neupravuje. Vzhľadom k tomu, že tento zákon je voči ďalším zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Z. z., Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred týmito všeobecnými úpravami a možno dovodiť, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone upravil výslovne. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemateriálnu ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3, 4 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom. Aj podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa možno domáhať práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

16.2. Odvolací súd ako nedôvodnú posúdil aj argumentáciu žalobcu prednesenú na odvolacom pojednávaní dňa 18.4.2019, že priznanie uplatňovaného nároku umožňuje aplikácia čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach vydaného v Zbierke zákonov pod č. 120/1976 Zb. (ďalej len Medzinárodný pakt), ktorý nadobudol platnosť pre Československú socialistickú republiku dňom 23. marca 1976. Ust. čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu používa pojem "náhrada podľa zákona" a "vymáhateľné právo na náhradu", pričom povinnosťou každého štátu, ktorý je zmluvnou stranou paktu, bolo zabezpečiť tieto práva všetkým jednotlivcom na svojom území podliehajúcim jeho jurisdikcii bez akéhokoľvek rozlišovania podľa rasy, farby, pohlavia, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia (čl. 2 Medzinárodného paktu). Z uvedeného tak vyplýva, že ani ustanovenia Medzinárodného paktu nezakladajú priamy nárok na náhradu nemateriálnej ujmy, ale odkazujú na príslušnú vnútroštátnu úpravu. Vychádzajúc z čl. 46 ods. 3, 4 Ústavy SR " každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom" a s poukazom na čl. 51 ods. 1 Ústavy SR " domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú", odvolací súd ustálil, že uplatňovaný nárok žalobcu na nemajetkovú ujmu nemožno bez ďalšieho vyvodiť ani z ustanovení Medzinárodného paktu.

16.3. S poukazom na všetky vyššie uvedené závery nebolo možné žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy a to ani s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru, keďže k zásahu do osobnej slobody žalobcu došlo v období rokov 1985-1987 (bol vo výkone trestu 24 mesiacov), roku 1989 (bol vo výkone trestu 1 mesiac a 12 dní) t.j. predtým ako bol tento medzinárodný Dohovor pre SR záväzný (t.j. od 18.3.1992) keď , že okamih účasti žalobcu na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný.

17. Po zrušení v poradí prvého rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. júna 2016 č.k. 9Co/344/2014-120 Najvyšším súdom SR uznesením č.k. 3Cdo/19/2017 zo dňa 13.9.2018 v konaní nebolo sporné, že žalovaný na základe napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z 30.januára 2014 č.k. 21C/112/2012 - 74, ktorý nadobudol v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 9.júna 2016 č.k. 9Co/344/2014-120 dňa 8.8.2016 právoplatnosť a dňa 12.8.2016 vykonateľnosť vyplatil žalobcovi priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vrátane príslušenstva. Uvedená skutočnosť znamená, že v prípade zmeny napadnutého rozsudku by bol žalobca povinný priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vrátane príslušenstva vrátiť žalovanému.

18. Obdobné situácie kedy štát priznanú náhradu nemajetkovej ujmy na základe zákona č. 119/1990 Zb. o súdnych rehabilitáciách poškodeným osobám na základe právoplatného rozsudku vyplatil a následne

sa domáhal od týchto osôb aby vyplatené odškodnenia vrátili riešil Ústavný súd ČR a to vo svojich Nálezoch zo dňa 15.4.2015 sp. zn. I. ÚS 819/15 vo veci C. I., zo dňa 11.8.2015 sp. zn. I. ÚS 723/15 vo veci F. Á., zo dňa 10.10.2017 sp. zn. II.ÚS 859/15 vo veci N. U..

18.1. Ústavný súd ČR vo všetkých týchto citovaných nálezoch poukázal na Stanoviska pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14, ktorý: Vo výroku I. rozhodol, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre ČR (rovnako aj pre SR) záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. Vo výroku II. vyslovil, že tento právny názor sa neuplatní v prípade, kedy žaloba na zaplatenie zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola podaná ešte pred prijatím tohto stanoviska.

18.1.1. Ďalej Ústavný súd ČR v týchto nálezoch uviedol, že nároky jednotlivcov, ktorí v dobe neslobody odmietli z dôvodu náboženského či obdobného presvedčenia nastúpiť na vojenskú službu a boli preto v dobe neslobody nespravodlivo odsúdení a uväznení, ktoré boli uplatnené pred vydaním Stanoviska pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14 (297/2014 Sb.); je treba brať rovnako vážne ako tie, ktoré boli pred vydaním stanoviska aj rozhodnuté a to i z hľadiska výšky odškodnenia. Je preto namieste tým jednotlivcom, ktorí svoje nároky uplatnili pred vydaním citovaného stanoviska, priznať i primerané odškodnenia v peniazoch a to vo výške zodpovedajúcej tomu akoby sa na ich nespravodlivé väznenia vzťahoval článok 5 ods. 5 Dohovoru. Ani zákonodarca a tým menej potom súdy totiž nemôže odškodniť všetky príkoria, ktoré vznikli v dobe neslobody. Avšak tam, kde už súdne rozhodnutia boli založené na nesprávnom výklade vnútroštátneho práva či medzinárodnej zmluvy a priznané finančné odškodnenie im bolo na základe právoplatných rozhodnutí vyplatené tieto založili legitímne očakávania poškodených, že práve im urobené krivdy sa štát rozhodol odškodniť; nemôžu preto súdy tieto legitímne očakávania sklamať vo vzťahu k poškodeným, ktorí svoje nároky uplatnili skôr, ako Ústavný súd uznal chybnosť svojho doterajšieho výkladu. Je lepšie, keď neskoršie uznanú výkladovú chybu Ústavného súdu v prospech obetí komunistického režimu zaplatia prostriedky štátneho rozpočtu, akoby mali tieto obeť pocit, že s nimi štátne orgány demokratického štátu hrajú nedôstojnú hru na sklamanú nádej.

19. Odvolací súd si je vedomý tohto, že v podmienkach právneho poriadku platného v SR nezávislé a nestranné súdy rozhodujúce spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv nie sú viazané rozhodnutiami Ústavného súdu ČR, keď viazanosť všeobecného súdu inými rozhodnutiami je vymedzená v § 193 C.s.p. Rovnako si je vedomý aj tohto, že s prihliadnutím na čl. 3 základných princípov C.s.p. do pojmu ustálená rozhodovacia prax treba zahrnúť stanoviská alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej ako aj iné nepublikované rozhodnutia, rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú.

20. Aj keď vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutia Ústavného súdu ČR nemajú žiadne právne účinky v Slovenskej republike nie sú z dôvodu kontinuity právneho poriadku Českej republiky a Slovenskej republiky s poukazom na čl. 152 ods. 1 Ústavy SR v tomto smere celkom zanedbateľné. Odvolací súd si závery v Nálezoch Ústavného súdu ČR osvojil, keď vychádzal tiež z toho, že účelom zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdomi v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodit' dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

20.1. Odvolací súd v súlade s právnymi závermi vyslovenými Ústavným súdom ČR zastáva názor, že k nárokom poškodených osôb je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v súdnom konaní prípadne nedošlo k ďalšej krivde. Zákon o súdnej rehabilitácii mal zabezpečiť, aby demokratická spoločnosť pristúpila aspoň k čiastočnému zmierneniu následkov minulých krívd spočívajúcich v porušovaní

všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát a jeho orgány sú teda povinné postupovať obzvlášť v konaní podľa týchto zákonov v súlade so zákonnými záujmami osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. K splneniu účelu a cieľa rehabilitácií je preto najmä nutné, aby všeobecné súdy interpretovali ustanovenia tohto vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretovejšie. Prípadné legislatívne nedôslednosti rôzneho druhu, ako aj nepredvídateľnosť v postupe rôznych štátnych orgánov alebo osôb konajúcich v podstate za štát, nemožno vykladať v neprospech oprávnených osôb, ale vo vzťahu ku konkrétnej veci, s prihliadnutím na platné ústavné hodnoty a princípy demokratického právneho štátu.

21. Odvolací súd v súvislosti s uplatneným nárokom žalobcu považuje za potrebné uviesť, že mu nie je známa rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, resp. Ústavného súdu SR v obdobných veciach, čo bolo dôvodom prečo priamo Krajský súd v Bratislave a to občianskoprávne kolégium zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijalo k otázke právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. a jej vzťah k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 119/1990 Zb. a k otázke priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov spomínané Stanovisko č. 1/2017. Do prijatia uvedeného Stanoviska tak súdy prvej inštancie ako aj Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací posudzovali predmetné nároky čo sa týka priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozdielne, čo je zrejmé aj z prejednávanej veci. Ak teda žalovaný na základe napadnutého rozsudku, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý bol ale založený na nesprávnom výklade vnútroštátneho práva a Dohovoru vyplatil žalobcovi priznanú nemajetkovú ujmu založil tým legitímne očakávanie poškodeného, že práve jemu urobené krivdy sa štát rozhodol odškodniť. Odvolací súd s poukazom na závery Ústavného súdu ČR, závery vyslovené v odsekoch 20., 20.1. má zato, že je v súlade s princípmi všeobecne spravodlivosti aby tieto legitímne očakávania žalobcu ako obeť komunistického režimu nesklamal, keďže žalobcovi bola vyplatená náhrada nemajetkovej ujmy skôr ako bolo prijaté Stanovisko č. 1/2017, ktorým odvolací súd uznal chybnosť svojho doterajšieho výkladu. Odvolací súd vzhľadom na uvedené v súlade s Ústavným súdom ČR dospel k záveru, že je lepšie, keď neskoršie uznanú výkladovú chybu v prospech obetí komunistického režimu zaplatia prostriedky štátneho rozpočtu, akoby mali tieto obeť pocítiť, že s nimi štátne orgány demokratického štátu hrajú nedôstojnú hru na sklamanú nádej.

21.1. Odvolaciemu súdu nie je známa dostupná judikatúra Najvyššieho súdu SR, resp. Ústavného súdu SR, ktorá by podobným spôsobom riešila vlastný judikatórny odklon v odškodňovaní žiadateľov o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných veciach, ktorá by mohla zakladať legitímne očakávania žalobcu, že sa jemu spáchaná krivda bude naprávať a odškodňovať rovnako alebo aspoň analogicky a preto si vyriešil túto otázku priamo odvolací súd zastávajúci názor, že úlohou súdu v podmienkach materiálneho právneho štátu je preto nájsť riešenie, ktoré by zaisťovalo maximálnu realizáciu základných práv strán sporu, a ak to nie je možné, rozhodnúť v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. podľa všeobecného prirodzeno-právneho princípu.

22. Vo vzťahu k argumentácii žalovaného ktorú predniesol po v poradí druhom Uznesení NS SR sp. zn. 3 Cdo 172/2019 zo dňa 27.10.2021 a po poučení v zmysle § 382 C.s.p., že situácia v Slovenskej republike je diametrálne odlišná ako v Českej republike, keďže neexistuje obdobná rozhodovacia prax Ústavného súdu SR ani Najvyššieho súdu SR, dokonca v tu prejednávanej veci ide o prvý a doposiaľ jediný prípad, kedy bola právoplatne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti so zásahom do osobnej slobody, ku ktorej došlo pred ratifikáciou Dohovoru, a teda žiadateľ nemohol mať legitímne očakávania, že bude v konaní úspešný (pozri odsek 10.1.) odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že sám konštatuje že mu nie je známa obdobná rozhodovacia prax Ústavného súdu SR ani Najvyššieho súdu SR (pozri odsek 21.1.), ktorá skutočnosť ale nemôže byť sama o sebe dôvodom, aby odvolací súd nemohol aplikovať právne závery Ústavného súdu ČR na prejednávany prípad. Neobstojí ani argumentácia žalovaného, že v prejednávanej veci ide o prvý a doposiaľ jediný prípad, kedy bola právoplatne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti so zásahom do osobnej slobody, ku ktorej došlo pred ratifikáciou Dohovoru. Odvolaciemu súdu je z rozhodovacej činnosti známe, že ešte pred prijatím Stanoviska č. 1/2017 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave dňa 01.03.2017 odvolací súd v inom konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/643/2012 v obdobnej dňa 21.10.2014 vyhlásil rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti so zásahom do osobnej slobody, ku ktorej došlo pred ratifikáciou Dohovoru

22.1. Žalovaný tiež namietal, že je právne neudržateľný postoj odvolacieho súdu, že v záujme „všeobecnej spravodlivosti“ prináleží žalobcovi aj príslušenstvo k náhrade už aj tak nedôvodnej nemajetkovej ujmy, ktoré je navyše v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR (pozri odsek 10.2.). Odvolací súd má zato, že závery odvolacieho súdu sa netýkajú len vyplatenej náhrady nemajetkovej ujmy ale aj úrokov z omeškania ako príslušenstva pohľadávky a teda platí, že ak žalovaný na základe napadnutého rozsudku, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý bol ale založený na nesprávnom výklade vnútroštátneho práva a Dohovoru vyplatil žalobcovi priznanú nemajetkovú ujmu aj s priznaným úrokom z omeškania založil tým legitímne očakávania poškodeného, že práve jemu urobené krivdy sa štát rozhodol odškodniť (bližšie pozri odsek 21.). Ďalšími námietkami žalovaného uvedenými v písomnom podaní, ktoré bolo doručené odvolaciemu súdu dňa 10.2.2022 sa odvolací súd bližšie nezoberal, keď tieto nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštantne pripomína a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania.

23. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku ako vecne správny potvrdil v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. aj keď z iných dôvodov.

24. O náhrade trov odvolacieho konania a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalovaného nevyhovel a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mal žalobca v odvolacom a dovolacom konaní plný úspech a vznikol mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keď o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa(§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).